

Landsbygdsminister Peter Kullgren

Vattenhushållning kräver större insatser i Livsmedelsstrategi 2.0 för en konkurrenskraftig livsmedelskedja

Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel. Det är avgörande för hela samhällets funktion, inklusive produktionen av mat, att det finns tillgång till rent dricksvatten. I Livsmedelsstrategi 2.0, som nyligen presenterades av regeringen, tydliggörs att dricksvatten är en förutsättning för såväl konkurrenskraft som lönsamhet i livsmedelskedjan.

Svenskt Vatten noterar dock med besvikelse att dricksvattenleverantörerna inte är en del av regeringens Livsmedelsstrategi 2.0 trots att Sveriges VA-organisationer utgör samhällskritisk funktion som producerar livsmedel till drygt 9,5 miljoner invånare varje dag, dygnet runt. Det kommunala dricksvattnet utgör också en kritisk resurs när jordbrukets råvaror förädlas till livsmedel för konsumtion i hela Sverige. Utan tillgång till tillräckliga mängder vatten kan inte livsmedelsproduktionen öka, då vatten är en förutsättning för att produktionen ska kunna existera.

Sveriges VA-organisationer är dessutom i behov av bättre förutsättningar och villkor för att kunna leverera vattentjänster i såväl fred som krigstid. Deras förmåga behöver förstärkas, vilket nyligen utretts av VA-beredskapsutredningen (SOU 2024:82) och vars betänkande sedan december förra året ligger på regeringens bord. Betänkandet har inte skickats på remiss, något som lätt borde kunna åtgärdas.

Konkurrenssituationen om vattenresurserna behöver prioriteras

I Livsmedelsstrategi 2.0 ligger fokus för konkurrenskraft med koppling till vatten i frågan om vattenhushållning. I sammanhanget är det viktigt att poängtera att vattenhushållning inte enbart handlar om att förhålla sig till pågående klimatförändringar, utan det är också viktigt att belysa att uttagen av vatten ökar i takt med att både livsmedels- och dricksvattenproduktion ökar till följd av växande städer samt regeringens önskemål om en konkurrenskraftig livsmedelskedja, som kräver dricksvatten.

Jordbruksverket ska under perioden 2025–2030 bidra till ökad livsmedelsproduktion genom att förbättra jordbrukets vattenhushållning på kort och lång sikt. Uppdraget innefattar bland annat att sprida information, kunskap och goda exempel gällande jordbrukets vattenhushållning till lantbrukare och entreprenörer samt att identifiera behov av forskning och innovation relaterat till jordbrukets vattenhushållning.

Svenskt Vatten är branschorganisationen för landets viktigaste livsmedelsproducenter och miljövårdsföretag – VA-organisationerna. Vår vision är att Sverige ska ha rent dricksvatten, friska sjöar och hav. Vi företräder alla 290 kommuners VA-organisationer. De förser 9,5 miljoner människor med rent vatten varje dag, året om.

Det är enligt Svenskt Vatten beklagligt att regeringen i Livsmedelsstrategi 2.0 inte tar hänsyn till ett bredare behov av vatten än det som jordbruket har. Primärproducenterna är onekligen viktiga aktörer att ta hänsyn till i frågan om konkurrens om vattenresurserna. Lantbruket försörjer till stor del sin verksamhet genom enskild dricksvattenförsörjning och är därmed inte kopplad till den kommunala dricksvattenförsörjningen i samma utsträckning som förädlingsindustrin. Däremot konkurrerar lantbrukets enskilda dricksvattenförsörjning om samma vatten som också ska förse den kommunala dricksvattenproduktionen med råvatten för att kunna försörja växande svenska städer med dricksvatten. Även förädlingsindustrin, som till stor del förlitar sig på den kommunala dricksvattenförsörjningen, är beroende av samma vattenresurser. Samhället saknar en fastlagd prioriteringsordning av vattenresurser, en utmaning som VA-beredskapsutredningen dock föreslagit en lösning på.

Konkurrensen om råvattnet har ökat, och fortsätter att göra det, vilket definitivt skapar allt större behov av avvägningar gällande fördelning av befintliga vattenresurser. Det är i sammanhanget även viktigt att livsmedelsindustri som använder kommunalt dricksvatten i sin produktion och andra processer värnar om vattenresurserna och genomför insatser för att säkerställa att befintliga vattenresurser räcker till alla behov. Detta perspektiv anser Svenskt Vatten saknas i Livsmedelsstrategi 2.0.

Svenskt Vatten anser sammantaget att den konkurrens om vattnet som finns mellan primärproduktion, förädlingsindustri, samhällsinstitutioner och privata hushåll behöver omhändertas inom ramen för Livsmedelsstrategi 2.0 för att säkerställa att det vatten som finns räcker till alla ändamål, i alla delar av landet.

Svenskt Vatten anser vidare att fler aktörer än jordbruket, framför allt övrig livsmedelsindustri, behöver beaktas i strategin för att skapa en konkurrenskraftig livsmedelskedja.

Svenskt Vatten saknar ett uppdrag till Livsmedelsverket kring livsmedelsindustrins vattenhushållning, motsvarande det uppdrag som Jordbruksverket fått. Att genomföra insatser kring vattenhushållning ur flera aspekter krävs för att skapa en robust livsmedels- och dricksvattenförsörjning över tid och för att tydliggöra den konkurrens om vatten som finns i samhället.

Vänligen,

Pär Dalhielm
VD, Svenskt Vatten AB